

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Aan de colleges van bestuur van de
bekostigde universiteiten en hogescholen

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
P.G. Poell
T (06)52367787
p.g.poell@minocw.nl

Onze referentie

Datum

Betreft Verdere versterking regionale samenwerkingsverbanden mbo-hbo en
vo-ho

Bijlagen
1

Geacht bestuur,

Een goede regionale samenwerking van voortgezet onderwijs (vo), middelbaar beroepsonderwijs (mbo) met het hoger onderwijs (ho) draagt bij aan een betere aansluiting op het hoger onderwijs en verbetert daarmee de kansen voor onze studenten op succesvol studeren.

Ik beschouw het als een gezamenlijke opdracht met de partners in de regio de samenwerking tussen de onderwijssectoren te versterken. Onze toekomstige studenten hebben recht op een goede voorbereiding en aansluiting op het ho. Goede regionale samenwerking leidt tot gezamenlijke activiteiten op het gebied van loopbaanoriëntatie en –begeleiding (LOB), doorlopende leerlijnen en de toegankelijkheid voor bepaalde groepen. Deze dragen bij aan een goede voorbereiding en aansluiting.

Voor het versterken van een goede samenwerking tussen de onderwijssectoren mbo-hbo en vo-ho is voor de periode 2018-2021 een totaal bedrag van € 32,1 miljoen beschikbaar gesteld in de vorm van een verhoging van de onderwijsopslag van alle ho-instellingen voor de genoemde periode. Het bedrag per instelling is bepaald op basis van het aandeel van de instelling in de studentgebonden financiering (inschrijvingen en graden) en de onderwijsopslag in percentage in het jaar 2018. Het totaal bedrag liep op van € 5,6 miljoen in 2018 tot € 12,1 miljoen in 2021.

Daarnaast heb ik in het kader van de Gelijke Kansen Alliantie voor de studie jaren 2017-2018 en 2018-2019 aanvullend een totaalbedrag van € 11 miljoen beschikbaar gesteld voor verbetering van het studiesucces van mbo-gediplomeerden in het eerste jaar van het hbo. In het kader van deze subsidieregeling zijn mbo- en hbo-studenten in Studentlabs aan de slag gegaan om plannen te ontwikkelen ten behoeve van het verbeteren van de aansluiting op het hbo.

Tot slot heb ik in 2019 met een eenmalige financiële bijdrage het Expertisepunt LOB in staat gesteld de doorlopende leerlijn LOB naar het hoger onderwijs verder

te ontwikkelen en versterken. Zo biedt de website van het Expertisepunt LOB o.a. goede praktijkvoorbeelden uit het hbo.

Onze referentie

In juni 2017 ontving uw instelling een brief waarin de beweegredenen voor de hierboven genoemde extra middelen nader zijn uiteengezet en welke inzet van de ho-instellingen daarbij verwacht werd. ¹ Daarbij zijn ook de uitkomsten van de studentlabs onder uw aandacht gebracht met de aanbeveling die in de plannen te verwerken.

Hierop volgend heeft in 2017 uw instelling een zogenaamd regionaal ambitieplan (RAP) opgesteld waarin u mij geïnformeerd heeft over de samenstelling van het regionaal samenwerkingsverband waaraan u deelneemt, de probleemanalyse van de regionale situatie, uw ambities en activiteiten, de governance en de wijze van kennisdeling. Aansluitend hebben in oktober 2017 vrijwel alle bekostigde ho-instellingen een inhoudelijke bijdrage geleverd aan de feedbacksessies waarbij hogescholen en universiteiten in groepen elkaars plannen hebben besproken.

Tijdens werkbezoeken in de afgelopen jaren heb ik geconstateerd dat de extra middelen voor regionale samenwerking enthousiast zijn ontvangen en geleid hebben tot mooie nieuwe initiatieven. Soms waren de extra middelen aanleiding een nieuw samenwerkingsverband te starten, in veel gevallen werden bestaande samenwerkingsverbanden verder versterkt, uitgebreid en geïntensiveerd. Alle partijen toonden zich actief in het delen van kennis.

De Vereniging Hogescholen (VH) en de MBO Raad ondersteunden mijn ambitie de regionale samenwerking te versterken door in 2019 een convenant voor betere doorstroom van mbo naar hbo af te sluiten. Ook toont de VH zich, samen met onder andere het havo-platform actief in het verbeteren van de doorstroom havo-hbo.

In veel regio's is samenwerking ontstaan tussen mbo- en hbo-instellingen op het gebied van doorstroomkeuzedelen die mbo'ers in staat stelt als onderdeel van de mbo-opleiding al tijdens de mbo-opleiding kennis te kunnen maken met het hbo, de hbo-docenten en de manier van lesgeven aan de hogeschool.

In de Kamerbrief van 26 februari 2021² over Loopbaanoriëntatie en –begeleiding (LOB) heb ik geconstateerd dat het hoger onderwijs (vaak in samenwerking met het vo en mbo) een uitgebreid aanbod van studiekeuzeactiviteiten (inclusief studiekeuzecheck) aanbiedt. Veel ho-instellingen zetten in op een eerste 100 dagenbeleid om de overgang naar de hogeschool of universiteit te versoepelen.

In de Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek³ (2019) heb ik aangekondigd de extra middelen voor regionale samenwerking mbo-hbo en vo-ho na 2021 te continueren en deze in vier jaar af te bouwen. Daarmee kunnen de lessen die de regio's hebben geleerd worden verankerd in de reguliere verantwoordelijkheden en vervolgens met reguliere bekostiging worden gecontinueerd.

---

¹ Brief van 8 juni 2017, referentie 1201580

² Kamerstuk 32 524, nr. 489

³ Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek 'Houdbaar voor de toekomst', ministerie van OCW, december 2019

Met deze brief informeer ik u nader over de wijze waarop deze extra middelen beschikbaar worden gesteld en wat ik daarbij van u als instelling voor hoger onderwijs verwacht.

Onze referentie

Kaders voor de uitwerking van de versterking van de regionale samenwerking 2022-2025

Over het belang van regionale samenwerking tussen toeleverend en hoger onderwijs bestaat brede consensus. Brede aandacht voor de overgang van de ene onderwijssector naar de andere in alle lagen van de onderwijsinstellingen (van bestuurders tot docenten) maakt een betere voorbereiding van aankomende studenten op het vervolgonderwijs mogelijk. Hierdoor kunnen ze zich een betere voorstelling maken van wat er van hen verwacht wordt in het ho. Tegelijkertijd krijgt het hoger onderwijs meer inzicht in de achtergrond van de aankomende student: een impuls voor het verder afstemmen van de onderwijsprogramma's en de pedagogisch-didactische aanpak.

Voor de periode 2022-2025 gelden bij het versterken van de middelen voor regionale samenwerking grotendeels dezelfde kaders als voor de periode 2018-2021 zoals deze zijn verwoord in de brief van 8 juni 2017 aan alle bekostigde ho-instellingen⁴.

Samengevat betreft het de volgende uitgangspunten:

- Alle bekostigde ho-instellingen zijn aan zet. Dit betekent dan ook dat alle bekostigde universiteiten en hogescholen opnieuw extra middelen ontvangen en een nieuw regionaal ambitieplan opstellen. (Zie de bijlagen voor meer gedetailleerde informatie.)
- De extra middelen komen apart gepositioneerd beschikbaar via de onderwijsopslag in bedragen. Hoewel ik vertrouw dat alle ho-instellingen opnieuw voortvarend aan de slag gaan, behoud ik de mogelijkheid het (bestuurlijke) gesprek aan te gaan indien een instelling geen uitwerking geeft aan de door haar geformuleerde ambities.
- Er wordt voortgebouwd op bestaande regionale samenwerking, deze wordt uitgebreid, geïntensiveerd en/of verbreed zodat bestaande kennis en expertise wordt benut. Daarbij worden de ho-instellingen gevraagd te bezien welke mogelijkheden er zijn de 'witte vlekken' in de regionale samenwerking te dichten. Met andere woorden, toeleverende scholen die nu nog geen onderdeel uitmaken van een samenwerkingsverband en bij u kenbaar hebben gemaakt dat wel te willen, onderdeel te maken van de bestaande samenwerking.
- Het eigenaarschap bij de uitvoering van de ambities ligt bij het samenwerkingsverband, met andere woorden, het 'hoe' wordt samen met de partners in de regio vormgegeven.
- De ho-instelling is penvoerder voor het regionaal ambitieplan. Dat laat onverlet dat de plannen in goed overleg met de regionale partners tot stand komen.
- De procedure voor het opstellen van een regionaal ambitieplan is 'lean and mean' opgezet om te voorkomen dat docenten en anderen hier onnodig veel tijd in moeten steken.

---

⁴ Brief van 8 juni 2017, referentie 1201580

Gelet op het feit dat de extra middelen voor regionale samenwerking van 2022 tot en met 2025 worden afgebouwd is een nieuw uitgangspunt de aandacht voor verduurzaming van de 'lessons learned'. Welke maatregelen treffen de universiteiten en hogescholen om de bereikte resultaten en opgebouwde samenwerking na 2025, wanneer de extra middelen wegvallen, te continueren?

Onze referentie

Kwalitatief onderzoek naar opbrengsten extra middelen 2018-2021

Het ministerie van OCW onderzoekt de mogelijkheden om voor het einde van 2021 een kwalitatief onderzoek uit te laten voeren naar de opbrengsten van de van 2018 tot en met 2021 beschikbaar gekomen extra middelen voor regionale samenwerking. Dit kwalitatief onderzoek zal zich richten op de vraag welke activiteiten mogelijk zijn geworden door de extra middelen en welk effect dit heeft gehad op de activiteiten binnen de bestaande samenwerkingsverbanden.

Regionaal ambitieplan voor 2022-2025

Alle ho-instellingen ontvangen extra middelen voor het versterken van de regionale samenwerking met het toeleverend onderwijs. Waar in de periode 2018-2021 de nadruk lag op intensiveren en verbreden van de samenwerking is dat voor de tweede periode (van 2022 tot en met 2025) ook het verankeren van deze samenwerking binnen de reguliere verantwoordelijkheden, met uiteindelijk reguliere bekostiging, met in gedachten de lessen die de regio's in de afgelopen vier jaar hebben geleerd. In de bijlage treft u een opzet aan voor een regionaal ambitieplan voor de periode 2022-2025.

Ik verzoek alle hogescholen en universiteiten dit samen met hun regionale partners in te vullen. De in de bijlage bijgevoegde opzet hiervoor wordt hieronder nader toegelicht.

a. Terugblik op ambities uit het RAP 2018-2021

Met een korte reflectie op de ambities geformuleerd in uw plan voor de periode 2018-2021 geeft u aan wat goed ging en wat minder goed. Ook geeft u aan hoe de ambities in de loop van de tijd zijn bijgesteld.

b. Samenstelling regionaal samenwerkingsverband

In welk(e) samenwerkingsverband(en) participeert uw instelling en welke instellingen nemen daar aan deel?

c. Probleemanalyse regionale situatie

Wat zijn de belangrijkste uitdagingen en kansen ten aanzien van regionale samenwerking mbo-hbo en/of vo-ho in uw regio? Hebben zich hier in de afgelopen vier jaar veranderingen voorgedaan in de samenwerking en hoe het loopt met de aansluiting?

d. Ambities en activiteiten

Wat zijn uw ambities voor de periode 2022-2025 en hoe gaat u die bereiken? Welke doelen wilt u behalen, hoe is de taakverdeling tussende verschillende partners en op welke punten verwacht u verbeteringen van de aansluiting en doorstroom voor de aankomende student?

e. Governance

Hoe waarborgt u commitment, zowel van bestuurders als van docenten, van u als ho-instelling en van uw partners binnen het samenwerkingsverband?

Onze referentie

e. Hoe worden de opbrengsten verduurzaamd?

Welke maatregelen treft u om de opgebouwde samenwerking na 2025, wanneer de extra middelen wegvallen, te continueren?

f. Kennisdeling

Hoe deelt u kennis en ervaringen die in dit kader worden opgedaan, binnen uw instelling, uw samenwerkingsverband(en) en met andere samenwerkingsverbanden?

In de bijlage vindt u, naast een nadere toelichting op de opzet voor het regionaal ambitieplan voor de periode 2022-2025, ook de planning voor het insturen ervan.

Feedbacksessie november 2021

Naast het invullen van een regionaal ambitieplan (zoals hierboven beschreven) is een tweede verzoek dat u het regionaal ambitieplan in november bespreekt met collega hogescholen of universiteiten op een van de feedbacksessies die daarvoor door OCW worden georganiseerd. U treedt dan in gesprek met andere samenwerkingsverbanden over de wijze waarop u de samenwerking in de regio aanpakt: een vorm van peer-review, gelijkgestemden die elkaars ambities kritisch tegen het licht houden en elkaar daarmee verder helpen. Het staat de ho-instellingen vrij om de plannen te presenteren samen met de regionale partners en studenten.

Toetsing van het regionaal ambitieplan

Uw regionaal ambitieplan wordt marginaal getoetst door het ministerie van OCW. Er vindt geen nadere inhoudelijke beoordeling plaats. De door OCW ontvangen ambitieplannen worden ter informatie doorgestuurd aan de onderwijskoepels.

In de bijlage treft u meer details aan over de opzet en gang van zaken rondom de feedbacksessies.

Het beschikbare budget

Voor de versterking van de samenwerking tussen onderwijssectoren voor verbetering van doorstroom en aansluiting vo/mbo-ho is voor de periode 2022 tot en met 2025 in totaal € 35,3 mln. beschikbaar conform de verdeling in onderstaande tabel:

Budget regionale samenwerking doorstroom

Bedragen x € 1	2022	2023	2024	2025
Doorstroom middelen hbo	9.122.000	6.247.000	4.357.000	3.990.000
Doorstroom middelen wo	4.173.000	2.891.000	2.361.000	2.178.000
Totaal	13.285.000	9.138.000	6.718.000	6.168.000

De bijdrage wordt verleend in de vorm van een verhoging van de onderwijsopslag van alle instellingen voor de jaren 2022 – 2025, onder voorbehoud en goedkeuring door de begrotingswetgever van de rijksbegroting over deze jaren. Deze aanpassing zal geschieden door middel van een wijziging van de Regeling

financiën hoger onderwijs die verband houdt met wijzigingen als gevolg van de begroting van het ministerie van OCW voor het begrotingsjaar 2022. Vanaf dat moment is er formeel gezien sprake van een juridische verplichting. De hieruit voortvloeiende aanpassingen van de rijksbijdragen aan hogescholen en universiteiten vinden plaats in de eerste rijksbijdragebrief 2022, waarvan verzending voorzien is in oktober 2021. Vanaf januari 2022 vindt ook de uitbetaling van de aangepast rijksbijdrage plaats. De verantwoording over de inzet van de rijksbijdrage geschiedt op de reguliere wijze via de jaarrekening en het jaarverslag conform de Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs.

Het bedrag dat uw instelling ontvangt, wordt net als in de afgelopen jaren bepaald op basis van het aandeel van de instelling in de studentgebonden financiering (inschrijvingen en graden) en de onderwijsopslag in percentage in het jaar 2018. De verdeelsleutel wijzigt de komende jaren dus niet.

Omdat de omvang van de extra middelen voor regionale samenwerking per jaar niet altijd zullen overeenkomen met de omvang van de activiteiten die u per jaar gaat plannen is het mogelijk middelen door te schuiven naar een volgend jaar. Ook wanneer, als gevolg van de coronamaatregelen de middelen bestemd voor 2021 niet volledig benut zijn, kunnen deze in een volgende jaar besteed worden.

Tot slot

De komende jaren wil ik de versterking van de regionale samenwerking verder stimuleren waardoor de (toekomstige) studenten beter voorbereid beginnen op het ho. Dat doe ik onder andere door extra middelen ter beschikking te stellen, zoals omschreven in deze brief. Een goede aansluiting tussen de onderwijssectoren is een thema dat onze gezamenlijke inzet vraagt, het is een ambitie die we aan onze studenten verplicht zijn te realiseren. In de komende periode ligt daarbij het accent op het verankeren van deze inzet in de reguliere verantwoordelijkheden, met reguliere bekostiging, met in gedachten de lessen die de regio's in de afgelopen vier jaar hebben geleerd. Ik wens u veel succes met het verder ontwikkelen en borgen van de regionale samenwerking.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Ingrid van Engelshoven